

Coğrafi İşaret

Yasal Düzenleme

Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi ve Eylem Planı

suzan.kilic@tpe.gov.tr

Türkiye de Coğrafi İşaret Potansiyeli

- * Ülkemizin ekolojik koşullarının uygun olması, biyoçeşitliliğinin zenginliği,
- * Türkiye'nin göç yolları üzerinde bulunması,
- * Anadolu da ilk çağlardan beri pek çok uygarlığın yaşadığı bir alan olması nedenleriyle,

TÜRKİYE de coğrafi işarete konu olabilecek pek çok ürün bulunmaktadır.

Rus Botanikçi (1887-1943) N.I.Vavilov'un yapmış olduğu çalışmalar ile dünyada 8 bitki gen merkezi belirlemiştir.

- 1.Çin
- 2.Hindistan, Malezya
- 3.Orta Asya
- 4.Yakın Doğu**
- 5.Akdeniz Havzası**
6. Etiyopya
7. Güney Meksika-Orta Amerika
8. Güney Amerika (Peru, Ekvator, Bolivya, Brezilya, Paraguay)

Türkiye;

Yakın Doğu ve Akdeniz Havzası gen merkezlerinin kesiştiği alanda bulunmaktadır.

Dünya'da yetiştirilen;

a) 138 meyve türünden 75 tanesi,

b) 200'den fazla sebze türünden bilinen 80'e yakın sebze türden 60 tanesi,
ülkemizde yetişebilmektedir.

c) dünya üzüm üretiminin %96'sını sağlayan *Vitis vinifera L.* asma türünün gen merkezi ise Anadolu'dur.

Şüphesiz ilgili ürünlerden;

Kökenin bulunduğu coğrafi alanın iklimi, toprak yapısı, yağış oranı, rakımı gibi unsurlar ile **farklı olan** ve **uzun yıllardır bilinen** ürünlerimiz bulunmaktadır.

Kaynak : Ankara Üniv. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Bölümü

Biyoçeşitliliğimize bağlı olarak;

Yerli hayvan ırklarımız da bulunmaktadır.

İvesi koyunu, Gökçeada koyunu, Sakız koyunu, Ankara keçisi,
Yerli Kara, Boz Irk , Anadolu mandası, Doğu Anadolu Kırmızısı vb.

Şüphesiz ülkemizde varlığını sürdüren bu hayvanlar; eti, sütü, yünü gibi unsurları ile öne çıkabilmektedir.

Dolayısıyla bu hayvanların eti, sütü, yünü gibi unsurlarından **geleneksel olarak üretilen kültürel birikimle uzun yıllardır kuşaklar boyu aktarılan, kökenle özdeşleşmiş ürünlerimiz bulunmaktadır.**

Coğrafi İşaret

FARKLI olan,
Uzun yıllardır BİLİNİR olan
coğrafi alan ile BAĞLI olan
ürünlerin korumasıdır.

Türk Patent Enstitüsünde

Tescilli 189 tane

Başvuru aşamasında 233 tane

coğrafi işaret bulunmaktadır.

Finike Portakalı

Malatya Kayısı

Aydın İnciri

Yamula Patlıcanı

İpsala Pirinci

Giresun Tombul Fındığı

Erzincan Bakır İşlemesi

Hereke Yün El Halısı

Karamürsel Sepeti

Trabzon Telkariye ve Hasırı

Pervali Balı

Maraş Tarhanası

Gümüşhane Pestili/Kömesi

Kars Kaşarı

Yasal Mevzuat

- **555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (27 Haziran 1995)**
- **555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik**

- Coğrafi işaretlerin daha etkin korunabilmesi,
- Coğrafi işaretli ürünlerin katma değerinin artırılarak kalkınma sürecine destek amacıyla;

Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi hazırlanmış ve

04 Temmuz 2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Burada belirlenen hedefler doğrultusunda çalışmalarımız devam etmektedir.

SINAI MÜLKİYET KANUN TASARISI

- **2016 Mart ayı içerisinde TBMM'ne sunulmuştur.**

İçeriğini;

- **Marka, Coğrafi İşaret, Tasarım, Patent ve Faydalı model
sınai mülkiyet hakları ile,**
- **Geleneksel ürün adlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamaktadır.**

SINAI MÜLKİYET KANUN TASARISINDA

COĞRAFİ İŞARET VE GELENEKSEL ÜRÜNLER

1. Tanımlar revize edilmiştir.

2. Geleneksel ürün adı tanımlanmıştır.

“Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen, ürünün geleneksel özelliğini ve üretim metodunu ifade eden, ilgili bulunduğu ürün pazarında **en az otuz yıl kullanıldığı kanıtlanan**, ürün tarifnamesine uygun adlar geleneksel ürün adı” olarak tanımlanmıştır.

3. Başvuru hakkı bölümü revize edilmiştir.

- * Üretici grupları,
- * Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili dernekler, vakıflar ve kooperatifler,
- * Ürünün tek bir üreticisi varsa, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili üreticinin başvuru yapabileceğine ilişkin maddeler eklenmiştir.

4. Başvuruların incelenmesi ve yayımı bölümü revize edilmiştir.

* “Talep edilmesi halinde eksikliklerin giderilmesi için **iki defayı geçmemek üzere ek süre verilir**” maddesi eklenmiştir.

* “İncelenerek uygun bulunan başvurular **Bültende yayımlanır**” maddesi eklenmiştir.

* “Enstitü, teknik bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından **ücret talep edilmesi halinde** söz konusu **ücret başvuru yapan tarafından ödenir.**” maddesi eklenmiştir.

5. İtiraz ve itirazların incelenmesi bölümü revize edilmiştir.

* Coğrafi işaret başvurularının **ret kararlarına itiraz olanağı** tanınmıştır.

“Kararın bildirim tarihinden itibaren **2 ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz etme**” süresi tanınmıştır.

* İtirazların **Kurul tarafından incelenmesi** tanımlanmıştır.

* “Enstitü gerekli görmesi halinde **tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir.**” maddesi eklenmiştir.

6. Değişiklik talepleri bölümü eklenerek yeni düzenleme yapılmıştır.

* Tescil edilen coğrafi işareti veya geleneksel ürün adının **tescile konu özelliklerinde değişiklik** olması halinde **değişiklik talebi, ücretinin ödenmesi şartıyla menfaati bulunanlar tarafından yapılabilir.**

* Değişiklik talepleri incelenir ve uygun bulunan değişiklikler **Bültende yayımlanır.**

7. Başvuru yapan veya tescil ettirenlerde değişiklik bölümü eklenmiştir.

* Başvuru hakkı ve kullanımın denetimi hususlarını sağlamadığı,

-Mahkeme tarafından karar verilmesi,

-Enstitü tarafından resen tespit edilmesi,

-Başvuru yapan veya tescil ettiren kişiler tarafından değişiklik beyanının Enstitüye yazılı olarak bildirilmesi halinde bu karar, tespit ya da beyan **Bültende yayımlanır.**

* Bültende yayım tarihinden itibaren 3 ay içerisinde gelen talepleri Enstitü inceler ve **nihai durumu** Bültende yayımlar.

8. Hakkın Kapsamı, Kullanım ve Denetim bölümü revize edilmiştir.

* “Tescilli **coğrafi işarete ait amblemin** tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımının önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.” maddesi eklenmiştir.

9. Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı bölümü düzenlenmiştir.

* **Coğrafi işaretlerde** amblemin kullanılması zorunla hale getirilmiştir.

10. Kullanımın denetimi bölümü düzenlenmiştir.

* “Denetim raporları, tescilin Bültende yayımlandığı tarihten itibaren **2 yılda bir hazırlanır** ve takip eden üç ay içinde Enstitüye sunulur. Ancak şikâyet olması halinde, denetim raporunun süresinden önce hazırlanması talep edilebilir.” düzenlemesi eklenmiştir.

* **“Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir.”** maddesi eklenmiştir.

11. Hak ve Sorumluluktan Vazgeçme bölümü eklenmiştir.

* Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını tescil ettiren, tescilin sağladığı haklarından ve kullanımın denetimiyle ilgili sorumluluklarından vazgeçebilir. Vazgeçme talebi Bültende yayımlanır.” maddesi eklenmiştir.

TEŞEKKÜR EDERİM...

Suzan Kılıç Daldal